
Raport z działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej
w zakresie Zdrowia Publicznego powiatu
wadowickiego za rok 2025

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

I. INFORMACJE OGÓLNE O POWIECIE

Powiat wadowicki liczył **156 800** (2024 r. – 157 237), (2023 r. – 157 651) mieszkańców, w tym w miastach zamieszkuje **39 013** (2024 r. – 39 544), (2023 r. – 40 143) osób a na wsi **117 787** (2024 r. - 117 693), (2023 r. – 117 508) osób.

W skład powiatu wadowickiego wchodzi 10 gmin.

II. INFORMACJE OGÓLNE O ZADANIACH PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ ORAZ POWIATOWEJ STACJI SANITARNO– EPIDEMIOLOGICZNEJ W WADOWICACH

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności i żywienia,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,
- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie w/w zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

1. SEKCJA NADZORU EPIDEMIOLOGII.

Liczba osób które zachorowały na choroby zakaźne w roku 2025 – to **7672 osoby** (2024 - 7276), (2023 - 5082) w tym **542** (w 2024 - 458), (w 2023 - 383) przypadki hospitalizowane, ogółem przeprowadzono **1207** (w 2024 - 2982) dochodzeń epidemiologicznych /wywiadów w ogniskach chorób zakaźnych i zatruc

2.1. W 2025 roku zarejestrowano 1562 (w 2024 r. – 2007), (w 2023 r. – 2267) przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2). Hospitalizacji poddano **27** (w 2024 – 27) osób.

Tabela 1. Zachorowania z podziałem na miesiące kształtowały się następująco:

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październi	Listopad	Grudzień	RAZEM
2023													
Zachorowania	56	288	526	86	11	2	0	11	51	119	363	754	2267
Hospitalizacje	0	8	7	8	1	0	0	0	1	1	7	9	42
2024													
Zachorowania	294	74	20	7	10	12	69	284	849	240	86	62	2007
Hospitalizacje	8	5	0	0	0	0	0	3	5	4	1	1	27
2025													
Zachorowania	47	19	42	18	17	26	32	71	484	581	92	133	1562
Hospitalizacje	0	0	3	0	0	0	1	1	7	9	3	3	27

Odnotowano 2 zgony z powodu COVID-19 (w 2024 r. 2) (2023 r. – 1), u osoby w wieku 60+ w miesiącu marcu i listopadzie (w 2024 r. w miesiącu lutym i grudniu).

W podległych podmiotach lecznictwa zamkniętego (Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie) odnotowano 1 ognisko epidemiczne, gdzie czynnikiem chorobotwórczym był wirus SARS-CoV-2.

2.2. W roku 2025 zarejestrowano:

- 7 (w 2024 r. – 13) przypadków wzv typ B przewlekłe i BNO. Skierowano do szczepień p/wzv B osoby dorosłe z otoczenia zakażonych antygenem HBs.
- 7 (w 2024 r. – 9) przypadków wzv typ C przewlekłe i BNO.
-

Ponadto w roku sprawozdawczym stwierdzono 2 zachorowania na WZW typ A. Te zachorowania były pojedyncze i nie powiązane ze sobą. W 1 przypadku osoba nie podaje żadnych wyjazdów zagranicznych, a w drugim przypadku osoba przebywała na wyjeździe zagranicznym w Egipcie.

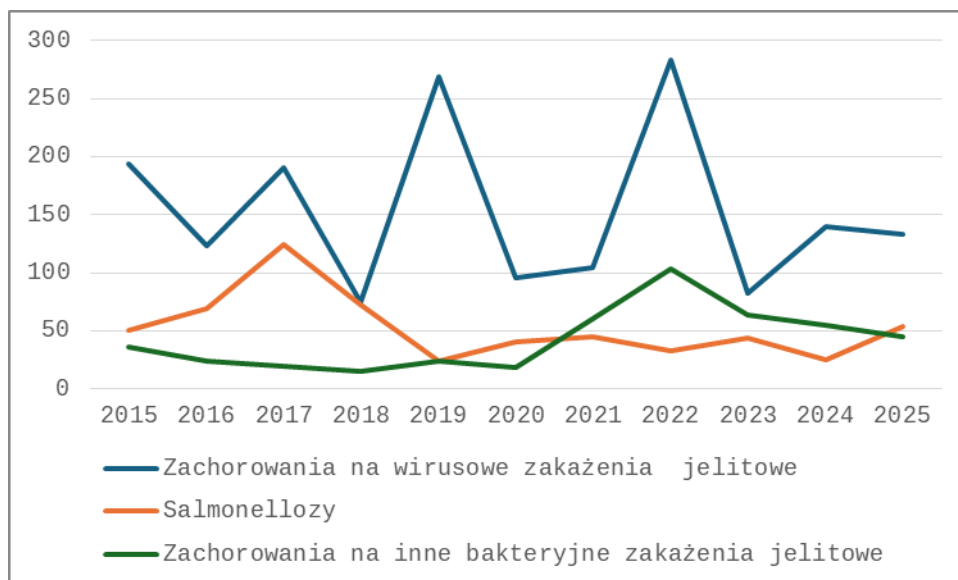
2.3. W zakresie zachorowań szerzących się drogą pokarmową odnotowano:

wzrost zachorowań :

- na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem **513** (2024 r. – 478)
- na salmonellozy – **54** (2024r.-25)

oraz spadek zachorowań :

- na wirusowe zakażenia jelitowe – **133** (2024-140) gdzie czynnikiem etiologicznym w 67 przypadkach był rotawirus, w 44 przypadkach norowirus w 22 adenowirus
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem A04 - 45 (2024r. – 55) w tym 31 przypadków to bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, a 11 przypadków jest wywołane przez *Campylobacter* spp., 2 przypadek wywołany był przez *Yersinia enterocolitica*, 1 przypadek wywołany przez *E. coli* enterokrwotoczna

Wykres 1. Zapadalność na zachorowania szerzące się drogą pokarmową w latach 2015 – 2025.

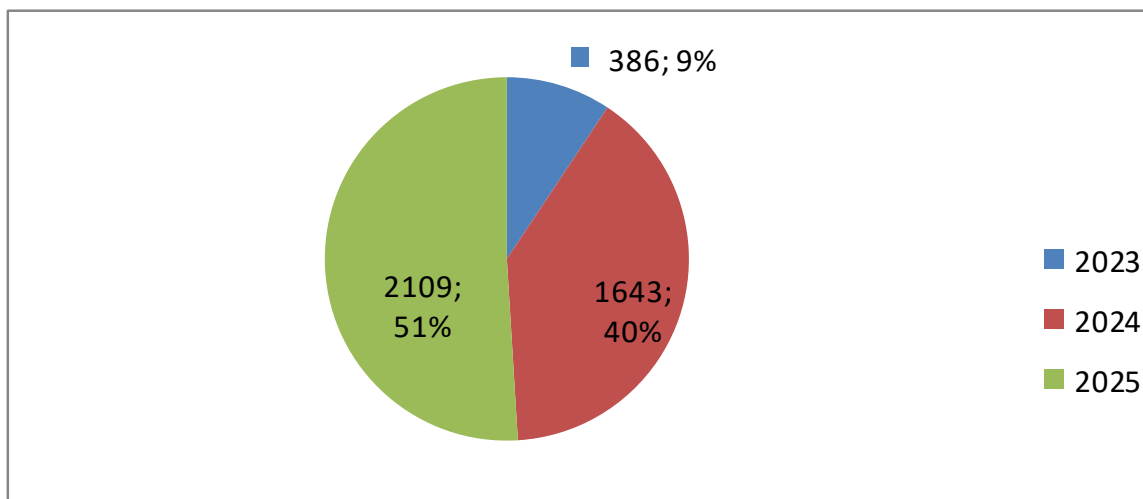
W 2025 r. odnotowano 1 ognisko domowe zatrucia pokarmowego. Czynnikiem etiologicznym była bakteria *Salmonella* Typhimurium. Objawy zakażenia wystąpiły u 3 rodzeństwa w wieku 4l, 2l, 1rok. Dzieci nie uczęszczały do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zgłoszenia zachorowania dokonał lekarz oddziału dziecięcego Szpitala Powiatowego w Wadowicach, w którym dzieci były hospitalizowane kilka dni. Dodatkowo dochodzeniem epidemiologicznym objęto jeszcze 4 osoby – rodziców i dziadków, z którymi dzieci spożywały wspólnie posiłki. U pozostałych osób objawy zakażenia nie wystąpiły, w próbkach kału oddanych do badania nie stwierdzono obecności *Salmonelli*. W związku

z informacją o wizycie rodziny w lokalu gastronomicznym, podczas której rodzina spożywała lody gałkowane, pracownicy Sekcji HZZ przeprowadzili kontrolę interwencyjną we wskazanym obiekcie. W trakcie kontroli pobrano do badania mikrobiologicznego 5 próbek lodów, zgodnie ze sprawozdaniem z badań w próbkach nie stwierdzono obecności Salmonelli.

Nie odnotowano zatruć naturalnymi toksycznymi substancjami takimi jak ryby, inne produkty morza, grzyby, jagody i inne części roślin oraz nie zarejestrowano zachorowań na błonicę i dur brzuszny.

2.4. Wśród chorób, przeciwko którym realizowane są szczepienia, odnotowano:

- **spadek zachorowań na**
 - krztusiec 134 (2024-258)
 - świnkę 2 (2024-8)
- **wzrost zachorowań na**
 - grypę 3307 (2024-2584) przypadków grypy potwierdzonej szybkim testem antygenowym i 27 przypadków potwierdzonych testem molekularnym

Wykres 2. Zapadalność w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców na grypę i infekcje grypopochodne w powiecie wadowickim w latach 2023 – 2025.

P /wścieklicznie zaszczepiono 57 osób (2024 r. – 58), (2023 r. – 45), (2022 r. – 26).

2.5. W br. sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek podejrzeń zachorowania na OPW (ostre porażenie wiotkie), które po wykonaniu badań zostało wykluczone. a w roku 2024 nie było takiego przypadku.

W związku z kontynuacją Programu WHO dot. globalnego wykorzenia zachorowań na poliomyelitis, prowadzony jest czynny monitoring zachorowań na ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14.

2.6. Pokąsania przez zwierzęta:

Zarejestrowano 111 przypadków pokąsań przez zwierzęta (2024 r. – 115), (2023 r. – 89), (2022 r. – 48)

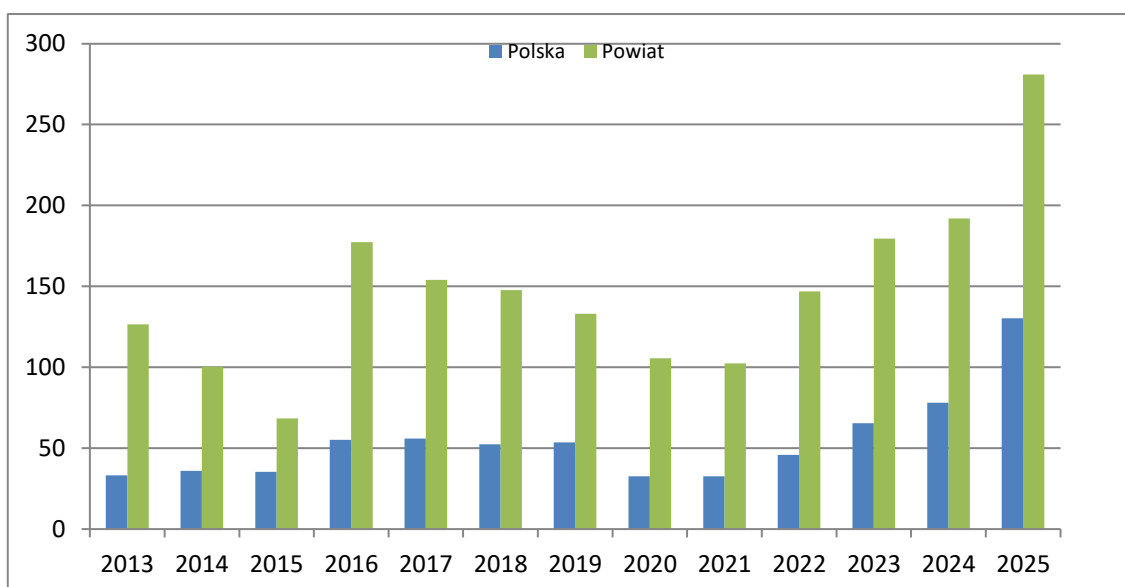
Szczepienia podjęto u 57 osób (2024 r. – 58), (2023 r. – 45), (2022 r. – 26)

Osoby szczepione pogryzione były przez:

- psa – 52 (2024 – 71), (2023 – 60)
- kota – 46 (2024 – 42), (2023 – 21)
- inne: dzik – 1, kuna-2, szczury-6, lis-1, wiewiórka-2, kret-1

2.7. Borelioza.

Zarejestrowano 441 (2024r. – 302), (2023r. – 283), (2022 r.- 232) zachorowania, z czego 326 (2024 r. – 210), (2023r. – 178) osób przed zachorowaniem była ukąszona przez kleszcze, a pozostałe 115 (2024r. – 92), (2023r. – 105) osób nie potrafiło określić momentu ukąszenia ani przez kleszcza, ani przez innego owada.

Wykres 3. Zapadalność na boreliozę w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców w powiecie i w Polsce w latach 2013-2025.

2.7. Nadzór nad zachorowaniami na grypę, realizacja programu nadzoru Sentinel.

W 2025 r. zanotowano 3307 (w 2024 r. – 2584) przypadki grypy potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego i 27 (w 2024 r. – 13) przypadków potwierdzonych testem molekularnym, w tym hospitalizowanych było 115 osoby (w 2024 r. – 43). W ramach nadzoru nad grypą Sentinel w 2025 roku pobrano 8 próbek do badania (w 2024 r. – 6).

2.8. W 2025r. odnotowano 2 zachorowania na chorobę meningokokową, a w roku 2024 nie było takiego przypadku.

2.9. Odnotowano 6 przypadków zachorowania na chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* (2024 r. – 8), (2023 r. – 5), (2022 r. – 5), i nie zarejestrowano przypadków choroby wywołanej przez *Hemophilus influenzae*. (2024 r. – 1)

2.10. W 2025 r. odnotowano 1 przypadek **podejrzenia zachorowania na odrę** (2024 r. – 0), który po przeprowadzeniu badań został wykluczony.

2.11. Nie odnotowano przypadków zachorowania i zgonów na Chorobę Creutzfelda-Jacoba (2024 r. - 0) (2023 r. - 0), (2022 r. - 0).

2.12. Inne zachorowania:

- Ospa wietrzna – **598** (2024 r. – 932), (2023 r. – 888), (2022 r. – 774)
- Płonica – **59** (2024 r. – 263), (2023 r. – 256), (2022 r.- 33)
- Róża - **58** (2024 r. – 48), (2023 r. – 41), (2022 r.- 33)
- Giardioza - **15** (2024 r.- 8), (2023 r.- 9)
- Legioneloza (choroba legionistów) – **3** (2024 r. – 4), (2023 r. – 3)

- Zapalenie opon mózgowych:
 - bakteryjne inne określone – **1** (2024 r. –1), (2023 r. –2), (2022 r. – 1)
 - wirusowe – **3** (2024 r. – 2), (2023 r. – 0), (2022 r.- 0),
 - inne i nie określone G03 **1** (2024 r. – 6), (2023 r. – 6), (2022 r.- 5)
 - kleszczowe zapalenie mózgu- **1** (2024-2), (2023-2)

2.13. W dalszym ciągu prowadzony jest rejestr zachorowań na gruźlicę oraz nadzór nad osobami z najbliższego kontaktu . W związku z tym sporządzane są sprawozdania kwartalne. W 2025 zarejestrowano 18 przypadków zachorowań na gruźlicę (2024 r. – 10), (2023 r. – 8), (2022 r. - 9).

2.14. Zarejestrowano 4 przypadki Chlamydiami (2024 r. – 3), (2023 r. – 4), (2022 r.- 6), 6 przypadków kiły (2024 r. – 9), (2023 r. – 9), (2022 r.- 7), 1 przypadek rzeżączki (2024r- 3), (2023r- 1), nowo wykryte zakażenia HIV- 3, (2024-4) (2023-2)

Na wypadek zaistnienia zdarzeń wymagających interwencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej - prowadzone były dyżury telefoniczne w tut. Stacji.

2.15. W nadzorze PSSE Wadowice pozostają 32 obiektów świadczące usługi z zakresu szczepień ochronnych. Przeprowadzono 31 kontrole planowane. W związku z ogólnopolskim spisem powszechnym stanu zaszczepienia populacji do 19 r.ż. przeprowadzono dodatkowo 57 kontroli punktu szczepień.

Sekcja szczepień ochronnych zajmuje się organizacją szczepień w powiecie, dystrybucją szczepionki do poszczególnych Punktów Szczepień oraz sprawuje nadzór w zakresie:

- zachowania łańcucha chłodniczego podczas transportu szczepionki
- przepływu kart szczepień
- zużycia szczepionek.
- wykonawstwa szczepień: w stosunku do osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych prowadzone są czynności zmierzających do wyegzekwowania wykonania u nich obowiązku szczepień ochronnych.

W trakcie kontroli w każdym z punktów szczepień przeprowadzono między innymi:

- ocenę kwalifikacji personelu w zakresie szczepień ochronnych,
- ocenę zachowania warunków łańcucha chłodniczego (wydzielona chłodziarka do przechowywania szczepionek, obecność urządzenia monitorującego całodobowo temperaturę w chłodziarce, sposób zabezpieczenia preparatów szczepionkowych na wypadek awarii chłodziarki, dostępność sprzętu do transportu szczepionek)
- analizę realizacji szczepień dzieci według obowiązującego w 2024 roku Programu Szczepień Ochronnych w poszczególnych grupach wiekowych
- ocenę poprawności przeprowadzania klasyfikacji dzieci do szczepień oraz kontrolę dokumentacji związanej z procedurą zaszczepienia dziecka
- ocenę rejestrów: dzieci przybyłych do punktu szczepień, wypisanych z punktu szczepień, niepożądanych odczynów poszczepiennych
- ocenę dostępności sprzętu do szczepień

W kontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie bieżącej realizacji Programów Szczepień Ochronnych.

Ponadto Sekcja zajmuje się również rejestracją i opracowywaniem niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W 2025 r. odnotowano **20** niepożądanych odczynów poszczepiennych (2024 r. – 13), (2023 r. – 8), (2022 r. - 10 odczynów), w tym:

- **1 odczyn poważny** (2024 r. – 2) (2023 r. – 5) – ciągły płacz

- **19 odczynów łagodnych** (2024 r. – 1), (2023 r. – 3) – nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia, gorączka, wysypka.

Opracowanie każdego zgłoszenia niepożądanego odczynu poszczepiennego związane jest z przyjęciem zgłoszenia, sprawdzeniem poprawności i uzupełnieniem formularza zgłoszenia niepożądanego odczynu, wpisaniem do systemu SEPIS i Epibazy oraz przesłaniem informacji do Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

2.16. Lecznictwo otwarte.

Ocena stanu sanitarno-technicznego placówek służby zdrowia za 2025 r.

Liczba wszystkich obiektów w rejestrze na dzień 31 grudnia 2025 r.- **239 ogółem** (w 2024 r. – 238), w tym:

Lecznictwo zamknięte - 2 Szpitale:

- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie
- ZZOZ Szpital Powiatowy w Wadowicach

32 punkty szczepień – Przeprowadzono 31 kontroli planowanych.

Lecznictwo otwarte.

Przeprowadzono ogółem 194 (2024 r. – 203), (2023 r. – 203) kontrole i 69 kontroli doraźnych:

- Przychodnie: skontrolowano 59 (2024 r. – 57), (2023 r. – 49)
- Oddział Dializ: skontrolowano 1 (2024 r. – 1), (2023 r. – 1)
- Oddział Krwiodawstwa: skontrolowano 1 (2024 r. – 1), (2023 r. – 1)

- Stacje Wyjazdowe Zespołu Ratownictwa medycznego – 3 (2024 r. – 3), (2023 r. – 3)

Liczba gabinetów prywatnych stan na koniec roku 2025 ogółem: **129** (2024 r.- 131), (2023 r.- 153)

Liczba kontroli: 47 (2024 r. – 61), (2023 r. – 70)

- stomatologiczne- skontrolowano 26 (2024 r. – 27), (2023 r. – 30)

- zabiegowe (w tym ginekologiczne) - skontrolowano 13 (2024 r. – 10), (2023 r. – 16)

- niezabiegowe - skontrolowano 17 (2024 r. – 24), (2023 r. – 24)

- [praktyka pielęgniarek i położnych – skontrolowano 4

Liczba urządzeń zarejestrowanych do sterylizacji parowej (autoklawów) w ww. obiektach:

- (POZ i NZOZ, inne) 46 (2024 r.- 39), (2023 r.- 37) ,

- gabinety prywatne 41 (2024 r. – 36), (2023 r. – 40) .

W czasie kontroli w/w obiektów sprawdzano:

- zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku,

- sposób przechowywania i postępowanie ze środkami dezynfekcyjnymi,

- postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku,

- postępowanie z odpadami medycznymi,

- kontrolę wewnętrzną w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,

- kontrolę procesów sterylizacji,

- dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu

- przestrzeganie zakazu palenia.

- procedury postępowania

Sprawdzano postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku, które były dezynfekowane w roztworach środków dezynfekcyjnych, następnie myte, suszone i sterylizowane w pakietach papierowo-foliowych, opisane datą sterylizacji.

Sterylny sprzęt przechowywany był prawidłowo, w wydzielonych miejscach w gabinetach.

Sprawdzano środki dezynfekcyjne stosowane do dezynfekcji rąk, powierzchni, narzędzi oraz sprzętu, które posiadały aktualne daty ważności i przechowywane były zgodni z zaleceniami producenta.

Gabinety stomatologiczne posiadały autoklawy, w których kontrolowane były procesy sterylizacji testami biologicznymi, chemicznymi, fizycznymi a wyniki archiwizowane.

Odpady medyczne były prawidłowo przechowywane w wydzielonych na ten cel chłodziarkach i odbierane przez wyspecjalizowane firmy, udokumentowane kartami przekazania odpadów.

Palcówki posiadały opracowane procedury postępowania. Prowadzona była kontrola wewnętrzna z zakresu zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych w placówkach.

Podmioty posiadały miejsca do przechowywania środków czystości i preparatów myjąco-dezynfekcyjnych, sprawdzano wyposażenie, przechowywanie, postępowanie ze środkami i sprzętem do sprzątnięcia

Ocena procedur dezynfekcyjnych narzędzi i sprzętu medycznego, procedur sterylizacji, procedur postępowania z odpadami - bez uwag.

Lecznictwo zamknięte

W nadzorze pozostają 2 szpitale tj.

- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie,
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach

W w/w szpitalach w 2025r. przeprowadzono kontrole we wszystkich oddziałach w zakresie stanu sanitarno-higienicznego jednostek funkcjonalnych szpitala, przestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym oraz zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych. Przeprowadzono 5 **kontroli doraźnych** w związku ze zgłoszeniem ogniska epidemicznego wywołanego przez wirus grypy typu A (4 kontrole) i SARS-CoV-2 (1 kontrola)– brak nieprawidłowości.

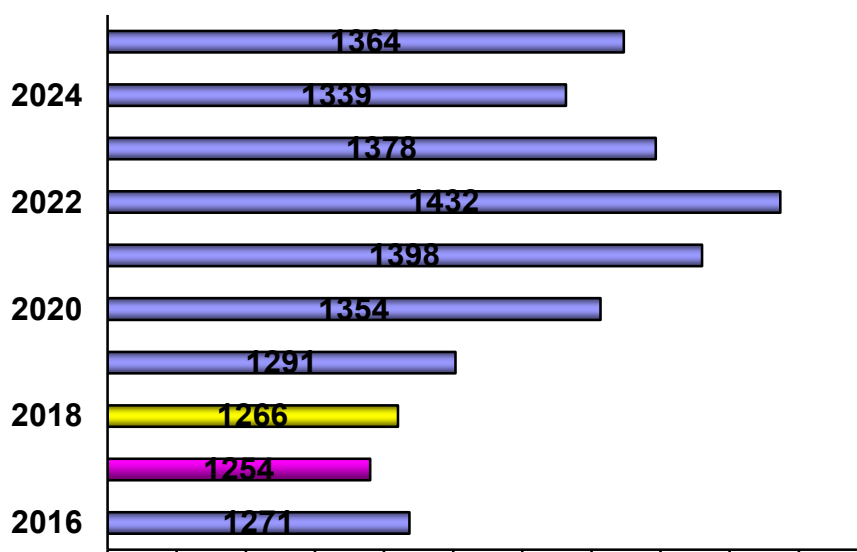
2. SEKCJA HIGIENY ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

1.1. Obiekty nadzorowane przez Sekcję Nadzoru Higieny Żywności i Żywienia.

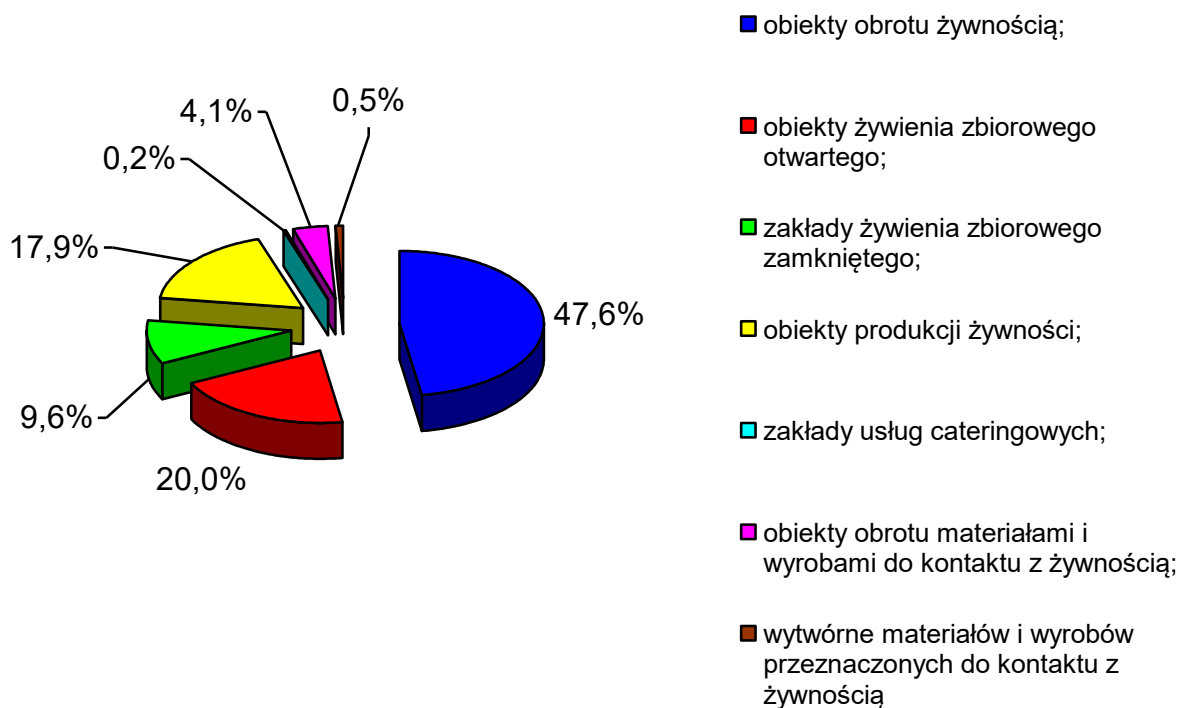
Sekcja w 2025 r. nadzorowała **1364** obiektów, (2024 r. – 1339), (2023 r. – 1378), w tym:

- 231 obiektów produkcji żywności (2024 r. – 227), (2023 r. – 220);
- 644 obiektów obrotu żywnością (2024 r. – 660), (2023 r. – 697), w tym 32 firmy zajmujące się transportem (2024 r. – 36), (2023 r. – 39);
- 269 obiektów żywienia zbiorowego otwartego (2024 r. – 237), (2023 r. – 249)
- 155 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego (2024 r. – 154), (2023 r. – 146);
- 7 zakłady usług cateringowych (2024 r. – 4), (2023 r. – 3)
- 9 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z Żywnością (2024 r. – 9), (2023 r. – 9);
- 49 obiektów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (2024 r. – 48), (2023 r. – 54);

Wykres 4. Liczba obiektów nadzorowanych przez HŻiŻ w latach 2016 – 2025.

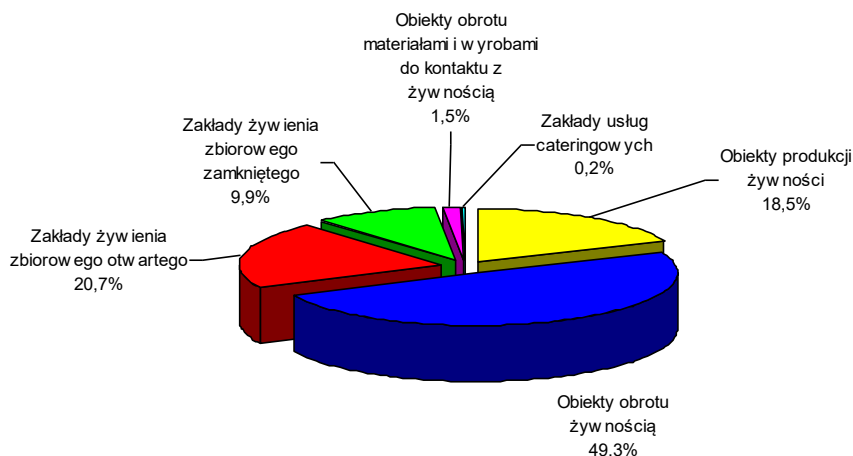
Wykres 5. Obiekty nadzorowane przez HŻiŻ w 2025 r.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono **1162** kontrole (2024 r. – 1101), (2023 r. – 1146):

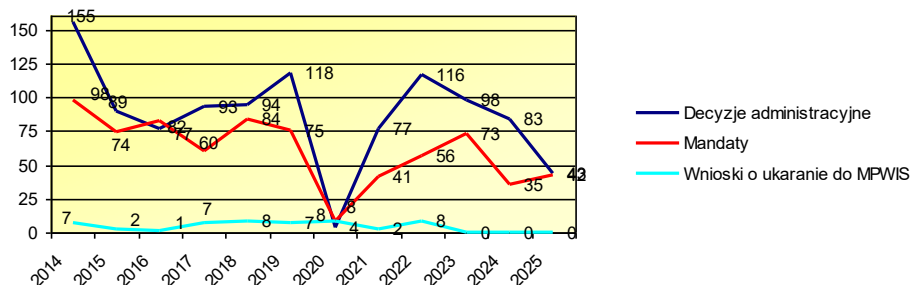
- w obiektach produkcji żywności – 215 (2024 r. – 182), (2023 r. – 155)
- obiektach obrotu żywnością – 573 (2024 r. – 608), (2023 r. – 631),
- w zakładach żywienia zbiorowego otwartego – 240 (2024 r. – 174), (2023 r. – 237),
- w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego – 115 (2024 r. – 92), (2023 r. – 109);
- w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością – 17 (2024 r. – 41), (2023 r. – 13)
- w zakładach usług cateringowych – 2 (2024 r. – 4), (2022 r. – 1)

Wykres 6. Udział kontroli w poszczególnych grupach obiektów.

1.2. Działalność represyjna

Wykres 7. Działalność represyjna prowadzona przez HŻiŻ w latach 2014 – 2025.

W wyniku naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano 43 decyzje administracyjne w tym 2 decyzje wycofania produktu z obrotu i zakazu wprowadzania do obrotu. Nałożono 42 mandaty karne na sumę 6950zł.

Wydano 2 decyzje wycofania produktu z obrotu i zakazu wprowadzania do obrotu :

1. W związku ze stwierdzeniem w sprzedaży środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości. Przedsiębiorca przedstawił dokument utylizacji niewłaściwej jakości środków spożywczych. Kontrola sprawdzająca przeprowadzona w sklepie wykazała poprawę w tym zakresie.

2. W związku z otrzymaniem kwestionowanego wyniku badań w kierunku migracji ołowiu oraz kadmu wyrobu szklanego z obszaru obrzeża oraz Oceną ryzyka Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH-Państwowy Instytut Badawczy. Produkt został zgłoszony do Systemu RASFF przez WSSE w Łodzi .

Nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Łącznie skontrolowano 811 obiektów.

W roku 2025 na podstawie arkuszy oceny zakładu oraz dokumentacji zakładów 495 zakładów zakwalifikowano do kategorii ryzyka niskiego , 784 obiektów zakwalifikowano do kategorii średniego ryzyka i 85 obiektów zakwalifikowano do kategorii wysokiego ryzyka.

Spośród sklasyfikowanych obiektów zgodnie z arkuszem oceny sanitarnej żaden nie uzyskał oceny niezgodny.

1.3. Oceny stanu sanitarnego były wykonywane na bieżąco w stosunku do następujących grup obiektów:

automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie ,przetwórnice owocowo warzywne, wytwórnice napojów bezalkoholowych, zakłady garmazeryjne, zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, wytwórnice wyrobów cukierniczych, wytwórnice koncentratów spożywczych, wytwórnice chrupek chipsów i prażynek, wytwórnice suplementów diety, inne wytwórnice żywności, sklepy spożywcze , kioski, magazyny hurtowe, obiekty ruchome i tymczasowe, inne obiekty obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte w tym zakłady małej gastronomii , zakłady

żywienia zbiorowego zamknięte w tym stołówki pracownicze , bufety, bloki żywienia w domach opieki społecznej, stołówki w domach czasowych, stołówki szkolne, stołówki przedszkolne, stołówki w internatach, stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach, stołówki w domach dziecka i młodzieży ,stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych, szpitale, inne zakłady żywienia, kuchnie domowe, zakłady usług cateringowych ,miejsca wytwarzania i obrotu materiałami do kontaktu z żywnością, środki transportu,

Najczęściej powtarzające się uchybienia w w/w grupach obiektów to:

- niezachowanie właściwego stanu sanitarnego pomieszczeń i sprzętu produkcyjnego oraz pomieszczeń sanitarno-socjalnych
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia
- brak zapewnienia prawidłowych warunków do mycia żywności, mycia rąk, urządzeń i sprzętu pomocniczego
- niezachowanie higieny podczas sprzedaży,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości ,
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego, część środków spożywczych latwopsujących się przechowywana poza urządzeniami chłodniczymi
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych osób pracujących w kontakcie z żywnością
- brak wyników badań potwierdzających prawidłową jakość używanych surowców i właściwą jakość wyrobów gotowych u producentów żywności
- nieprzestrzeganie GHP i GMP i HACCP, brak wymaganej dokumentacji.

PSSE w Wadowicach w roku 2025 w ramach Systemu RASFF - (System Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych) prowadziła 81 postępowań.

W związku z powyższym przeprowadzono 168 kontroli oraz zebrano oświadczenia od kierowników/ właścicieli sklepów/ restauracji o posiadaniu bądź nie środków spożywczych będących przedmiotem powiadomień. Zgłoszenia dotyczyły głównie: stwierdzenia obecności Salmonelli w mięsie drobiowym, jajach i sezamie, w przyprawach , w naturalnej wodzie źródlanej niegazowanej ; przekroczenia NDP pestycydów w herbatach, w ryżu brązowym, w owocach i warzywach; przekroczenia NDP alkaloidów pirolizydynowych w herbatach , przyprawach i pyłku kwiatowym; przekroczenia NDP mykotoksyn w rodzynekach, figach suszonych, płatkach kukurydzianych, w mące, w orzechach laskowych,; przekroczenia NDP benzo(a)pirenu i sumy WWA, cjanków w suplementach diety; zanieczyszczenia tlenkiem etylenu środków spożywczych lub surowców użytych do ich produkcji; obecności niedozwolonego składnika dwutlenku tytanu w barwnikach spożywczych; używania w produkcji środków spożywczych alergenów bez podawania ich w informacji dla klientów; nieprawidłowego znakowania środków spożywczych w tym bez wyróżnienia alergenów; nieprawidłowych cech organoleptycznych produktów spożywczych; przekroczenie dopuszczalnego poziomu niklu w proszku kakaowym ; przekroczenia NDP kadmu w przyprawach, w orzechach; stwierdzenia wysokiej migracji kadmu i ołowiu oraz pierwszorzędowych amin aromatycznych z materiałów do kontaktu z żywnością; stwierdzenia obecności ciała obcego w środkach spożywczych; stwierdzenia nieautoryzowanej nowej żywności; stwierdzenia wysokiego poziomu węglowodorów aromatycznych olejów mineralnych(MOAH) oraz węglowodorów nasyconych olejów mineralnych(MOSH) w chipsach ziemniaczanych; stwierdzenie nieautoryzowanego napromieniania suplementów diety; wykrycia toksyny cereulidyny w mlekach i preparatach dla niemowląt i małych dzieci.

W roku 2025 PSSE w Wadowicach zgłosiła 2 powiadomienie alarmowe w ramach systemu RASFF. Powiadomienie dotyczyło stwierdzenie obecności Salmonelli w jajach konsumpcyjnych oraz przekroczenia dozwolonego poziomu substancji dodatkowej (kwasu benzoesowego w napoju

1.4. Ocena jakości zdrowotnej pobranych do badania wyrobów.

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano 326 próbek żywności i materiałów do kontaktu z żywnością, zbadano pod kątem świeżości 2 próbki tłuszczów smażalniczych. Po otrzymaniu sprawozdań z badań kwestionowano 4 próbki żywności w związku ze stwierdzeniem obecności Salmonelli w jajach konsumpcyjnych oraz przekroczenia dozwolonego poziomu substancji dodatkowej (kwasu benzoesowego w napoju).

1.5. Kontrola graniczna.

W roku sprawozdawczym dokonywano kontroli granicznej importowanych środków spożywczych i materiałów do kontaktu z żywnością. Wydawano świadectwa jakości zdrowotnej dla środków spożywczych i materiałów do kontaktu z żywnością importowanych i środków spożywczych eksportowanych oraz na wniosek przedsiębiorców wydawano świadectwa zdrowia lub wolnej sprzedaży dla środków spożywczych eksportowanych

Wydano 324 świadectw jakości zdrowotnej w tym:

57 dla środków spożywczych importowanych

267 dla środków spożywczych eksportowanych do krajów trzecich

Oceniono 199 partii środków spożywczych importowanych i 1033 partii żywności podlegającej eksportowi.

Rodzaj towaru importowanego podawanego kontroli granicznej-

kawa rozpuszczalna z Indii, suplementy diety z Serbii, koncentraty napojów z Wielkiej Brytanii, materiały do kontaktu z żywnością z Tajwanu, ekstrakt herbaty z Turcji

Rodzaj towaru eksportowanego poddawanego kontroli granicznej-

wyroby cukiernicze i ciastkarskie, koncentraty środków spożywczych, suplementy diety, napoje gazowane i niegazowane, soki, nektary, dżemy, produkty zbożowe, panierki.

Nie odprawiano produktów objętych wzmożonym nadzorem i nie pobierano do badań laboratoryjnych próbek produktów importowanych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonują odpraw granicznych z wykorzystaniem systemów Krajowej Administracji Skarbowej usługi Single Window.

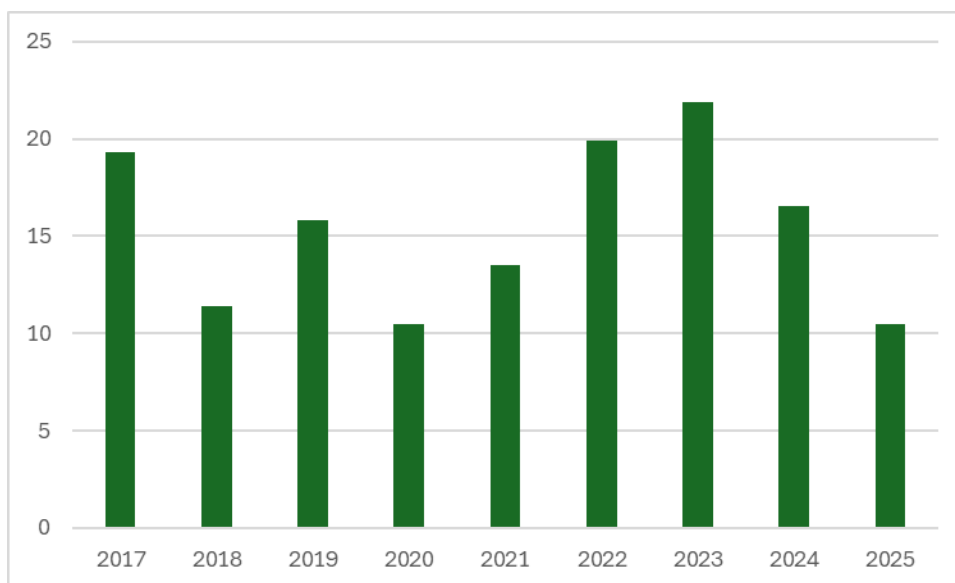
Ponadto sukcesywnie wdrażane są nowe funkcjonalności w systemie SEPIS, który umożliwia obywatelom złożenie on-line wniosków o wpis do rejestru lub o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, wydanie zaświadczeń o wpisie, złożenie interwencji. Wdrożono procedurę przyjmowania wniosków w trybie ustawy o ochronie sygnalistów.

3. SEKCJA NADZORU HIGIENY PRACY

W ewidencji Sekcji na koniec 2025 r. znajdowało się 750 zakładów, które zatrudniały ok. 16 178 pracowników.

W 2025 r. przeprowadzono kontrole w 267 zakładach wykonując ogółem 280 kontroli.

Wydano ogółem 28 decyzji nakazowych (2024 r. 39). Nakazy dotyczyły głównie wykonania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, usunięcia uchybień w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych oraz poprawy stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i wyposażenia.

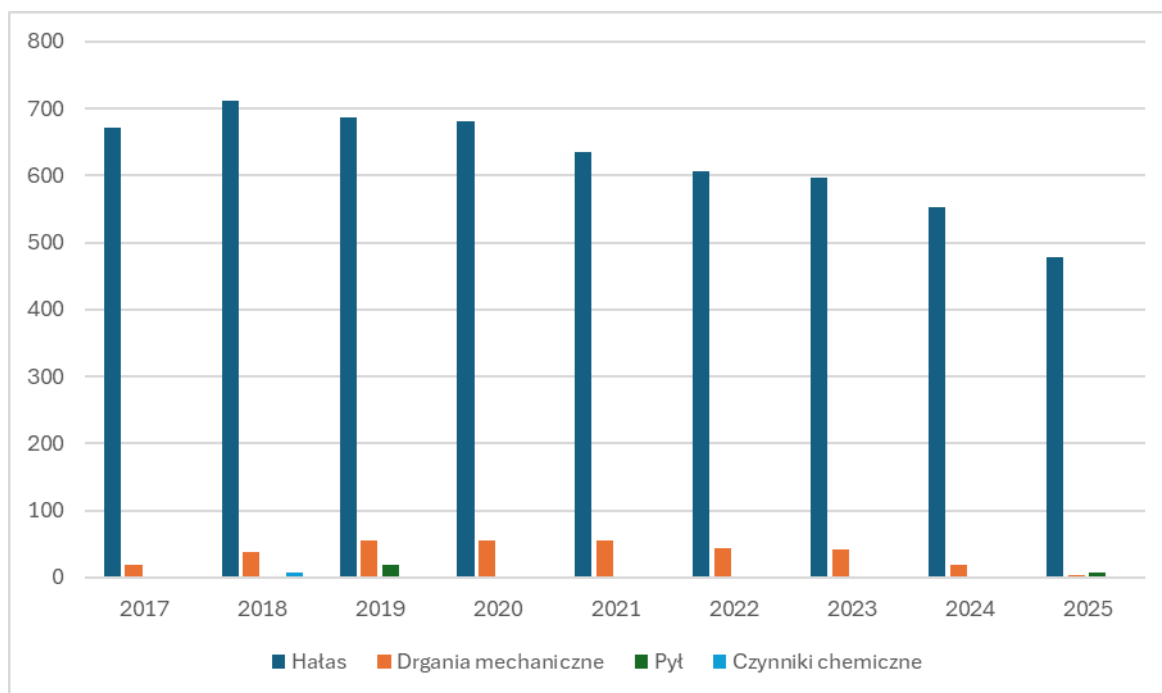
Wykres 8. Procent stwierdzanych nieprawidłowości w trakcie kontroli w latach 2017 – 2025.

3.1. Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe w nadzorowanych zakładach pracy.

Liczba pracowników zatrudnionych w 2025 r. w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia i natężenia czynników szkodliwych wynosiła ogółem 486 (część osób narażona jest na dwa czynniki – hałas, drgania mechaniczne). Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe w nadzorowanych zakładach pracy przedstawia tabela 4.

Tabela 2. Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe w nadzorowanych zakładach pracy.

Czynnik szkodliwy	Liczba osób	Uwagi
Hałas	479	Dot. odlewni, tkalni, zakładu produkcji przyczep, zakładów stolarskich w tym produkcji palet oraz zakładów zajmujących się obróbką i produkcją wyrobów z metalu
Drgania mechaniczne	4	Dot. odlewni i zakładu stolarskiego
Pył drewna	7	Zakład stolarski

Wykres 9. Liczba pracowników narażonych na poszczególne czynniki szkodliwe w nadzorowanych zakładach pracy w latach 2017 – 2025.

3.2. Czynniki rakotwórcze.

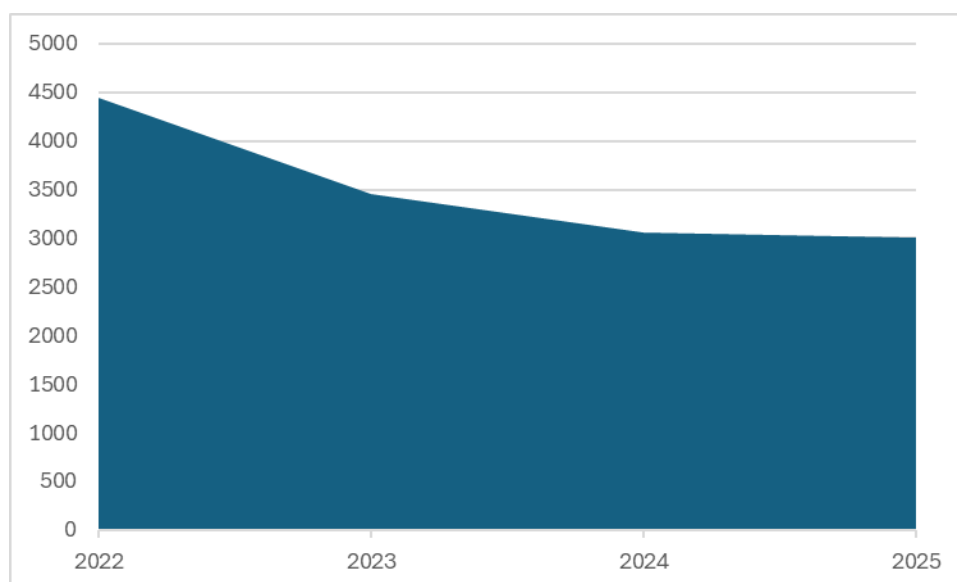
Na podstawie gromadzonych danych w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w zakładach na koniec 2025 roku w ewidencji pozostaje 237 zakładów, w których został zidentyfikowany czynnik rakotwórczy w kontakcie, z którym pozostaje ok. 3000 pracowników.

Są to głównie zakłady drzewne i stolarskie, w których występują pyły drewna, ale również zakłady branży motoryzacyjnej, gdzie dochodzi do kontaktu z przepracowanym mineralnym olejem silnikowym, spalinami silnika Diesla i tlenkiem węgla. Należy zauważyć, że w świetle aktualnego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy do czynników rakotwórczych są zaliczane prace związane z narażeniem na pyły drewna bez względu na gatunek i stopień jego twardości a także prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy jak również prace związane z kontaktem z przepracowanym olejem silnikowym, spalinami silnika Diesla oraz tlenkiem węgla jako czynnikiem reprotoksycznym.

W minionym roku został odnotowany jeden przypadek przekroczenia średniego ważonego stężenia pyłu drewna w zakładzie stolarskim.

W ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakładach prowadzone są działania edukacyjno-informacyjne w kierunku podniesienia świadomości przedsiębiorców w zakresie występowania czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych na stanowiskach pracy różnych branż, aktualnej sytuacji prawnej w przedmiotowym zakresie i obowiązków z tego wynikających.

Min. wyniku tych działań sukcesywnie odnotowywany jest spadek liczby pracowników zatrudnionych w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi.

Wykres 10. Liczba pracowników zatrudnionych w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi, mutagennymi lub reprotoksycznymi w nadzorowanych zakładach pracy w latach 2022 – 2025.

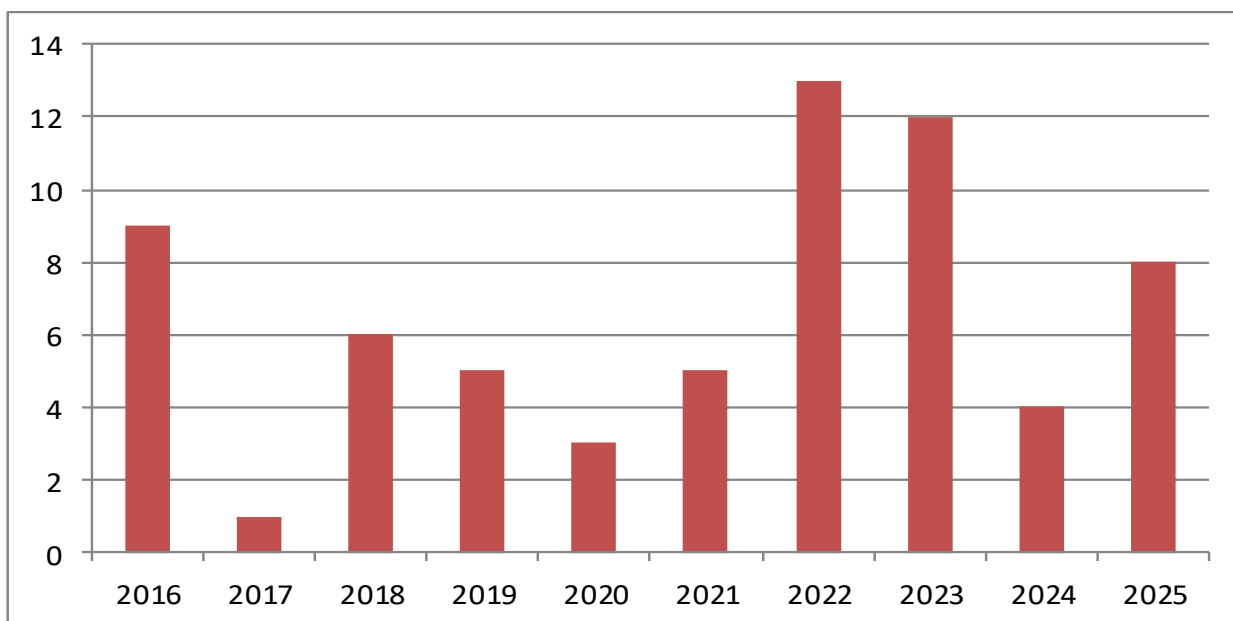
3.3. Choroby zawodowe w 2025 r.

Wydano ogółem **15** decyzji w sprawie chorób zawodowych w tym:

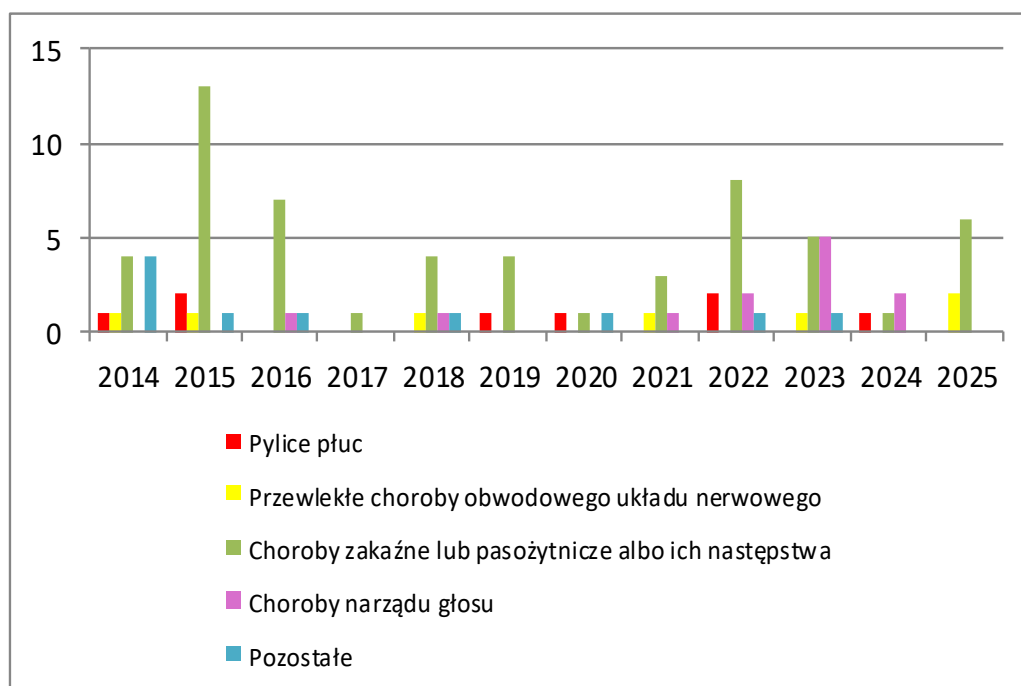
- liczba decyzji stwierdzających chorobę zawodową - **8** (zespół cieśni nadgarstka, choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu),
- liczba decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej - **7**

Tabela 3. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w poszczególnych latach.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba chorób	17	9	1	6	5	3	5	13	12	4	8
Liczba postępowań w sprawie chorób	27	21	16	27	25	17	16	26	34	27	22

Wykres 11. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2016 – 2025.

Wykres 12. Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe w latach 2014 – 2025.

3.4. Nadzór nad chemikaliami.

3.4.1. Nadzór nad substancjami chemicznymi ich mieszaninami w tym produktami biobójczymi.

W ramach nadzoru nad chemikaliami w roku 2025 prowadzono kontrole podmiotów udostępniających na rynku produkty biobójcze:

- przeznaczone do stosowania wyłącznie przez użytkowników profesjonalnych;

- stosowane w zabezpieczaniu drewna i materiałów budowlanych przed wpływem organizmów szkodliwych
- do zastosowania w higienie weterynaryjnej.

Łącznie przeprowadzono 62 kontrole zarówno sprzedaży stacjonarnej jak i z wykorzystaniem platform e-commerce w trakcie, których poddano ocenie 117 produktów. W jednym przypadku stwierdzono wprowadzanie do obrotu powszechnego produktów o przeznaczeniu wyłącznie profesjonalnym – produkty zostały wycofane ze sprzedaży.

3.4.2. Nadzór nad obiektami wytwarzania, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi.

W ramach nadzoru nad obiektami wytwarzania, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi skontrolowano 1 obiekt importujący kosmetyki oraz 10 obiektów zajmujących się obrotem kosmetykami. Łącznie przeprowadzono 12 kontroli. Ponadto prowadzone są działania edukacyjno – informacyjne w zakresie min. aktualnego stanu prawnego dot. głównie zakazów i ograniczeń w stosunku do substancji stosowanych w kosmetykach.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad jakością produktów kosmetycznych pobrano do badań zarówno fizykochemicznych jak i mikrobiologicznych 11 prób kosmetyków - wyniki badań nie dały podstaw do kwestionowania.

3.4.3. Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi tzw. dopalaczami.

W roku 2025 nie odnotowano przypadków sprzedaży i udostępniania środków zastępczych na terenie powiatu wadowickiego w związku z czym nie prowadzono żadnego postępowania w przedmiocie wymierzenia kary za taki czyn. Nie został również zgłoszony żaden przypadek zatrucia środkami zastępczymi, tzw. „dopalaczami”.

3.5. Wnioski.

1. Stan higieniczno-sanitarny w zakładach utrzymuje się na dobrym poziomie, uchybienia dotyczą głównie wykonania badań i pomiarów czynników szkodliwych oraz zaprowadzenia stosownych rejestrów związanych z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy co wynika głównie z objęciem kontrolą podmiotów, które po zmianie przepisów dot. czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych (rozszerzeniu katalogu czynników i procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym) nie były kontrolowane.
2. Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia dopuszczalnych normatywów utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie z tendencją spadkową i dotyczy głównie narażenia na hałas i drgania mechaniczne. W ostatnich latach odnotowuje się jednostkowe przypadki pracy w przekroczeniach dopuszczalnych stężeń pyłów oraz substancji chemicznych w środowisku pracy.
3. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych utrzymuje się na niskim poziomie. Stwierdzone choroby zawodowe w 2025 r. dotyczyły głównie boreliozy. Główną jednostką chorobową w kierunku stwierdzenia której są prowadzone aktualnie postępowania administracyjne to choroby obwodowego układu nerwowego oraz układu ruchu powodowane sposobem wykonywania pracy.
4. Od momentu zmiany przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – wprowadzeniu tzw. prawa generycznego jak również „zrównanie” nowych substancji psychoaktywnych z narkotykami, w wyniku czego posiadanie i handel nowymi substancjami

psychoaktywnymi jest obarczony groźbą pozbawienia wolności – nie odnotowano na terenie powiatu prób sprzedaży i udostępniania środków zastępczych. Nie odnotowuje się również wprowadzania do obrotu oraz stosowania chemikaliów i produktów kosmetycznych nie spełniających aktualnych wymagań i ograniczeń.

4. SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

4.1. Realizacja zadań w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej.

W ewidencji na koniec 2025 roku znajdowały się **690** obiektów użyteczności publicznej. Liczba nadzorowanych obiektów systematycznie rośnie. W porównaniu do 2024 r. zwiększyła się o **2,4%** (z 674 do 690), a względem 2023 r. aż o **11,1%**. (m.in. domy pomocy społecznej, ustępy publiczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, zakłady świadczące więcej niż jedną usługę, obiekty wczasowo-turystyczne, obiekty sportowe, cmentarze), z czego zaplanowano do kontroli 325 obiektów zgodnie z określoną częstotliwością kontroli (2024 r. – 313), (2023 r. – 311),

W 2025 roku w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono 324 kontrole. Utrzymano bardzo wysoką stabilność kontroli na poziomie **99,7%** (spadek o zaledwie 0,3 p.p. względem roku 2023, przy jednoczesnym wzroście liczby zaplanowanych kontroli o blisko 5%).

Ponadto przeprowadzono 68 kontroli doraźnych (2024 r. – 65), (2023 r. – 18) w obiektach nie planowanych do kontroli i na wnioski petentów, w tym 43 kontrole związane z nadzorem nad ekshumacją (2024 r. – 40), (2023 r. – 34). Odnotowano znaczny wzrost kontroli pozaplanowanych – o **4,6%** względem 2024 r. i aż o **277%** względem 2023 r. (głównie przez wzrost liczby wniosków i nadzoru nad ekshumacjami). W tej grupie obiektów nie wydano decyzji administracyjnych, nie nałożono mandatów karnych.

4.2. Nadzór nad Szpitalami

W nadzorze pozostaje Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie oraz Szpital Powiatowy w Wadowicach, w których przeprowadzono 2 kontrole. W ramach nadzoru pobrano 8 próbek ciepłej wody użytkowej. W Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie i w Powiatowym Szpitalu w Wadowicach nie stwierdzono przekroczeń.

Nadal obowiązuje decyzja z ubiegłych lat wydana dla Szpitala Powiatowego w Wadowicach w 2019r. przez MPWIS w Krakowie dotycząca nakazu zapewnienia rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę, która będzie zapewniała co najmniej jej 12 – godzinny zapas – termin realizacji decyzji został wydłużony do 31 grudnia 2026 r.

Podmioty lecznicze kontrolowane są przez Sekcję Nadzoru Epidemiologicznego.

4.3. Nadzór nad zaopatrzeniem w wodę do spożycia.

Tutejsza Stacja nadzoruje **33** urządzenia do zaopatrzenia w wodę, w tym 6 wodociągi sieciowe o wydajności 1001 – 10 000 [m³/d], 11 wodociągów sieciowych o wydajności 101 – 1000 [m³/d] i 9 wodociągów o wydajności ≤ 100 [m³/d] oraz 7 innych podmiotów zaopatrujących w wodę. Zmiany ilości wodociągów w grupach spowodowane są zmianami w produkcji wody.

Wśród nadzorowanych wodociągów znajduje się 6 raportowanych do Unii Europejskiej. Przedsiębiorstwa wodociągowe lub spółki wodne administrują 26 wodociągami, natomiast 7 jest prowadzonych przez spółki sąsiedzkie, nie posiadające osobowości prawnej lub inne podmioty gospodarcze.

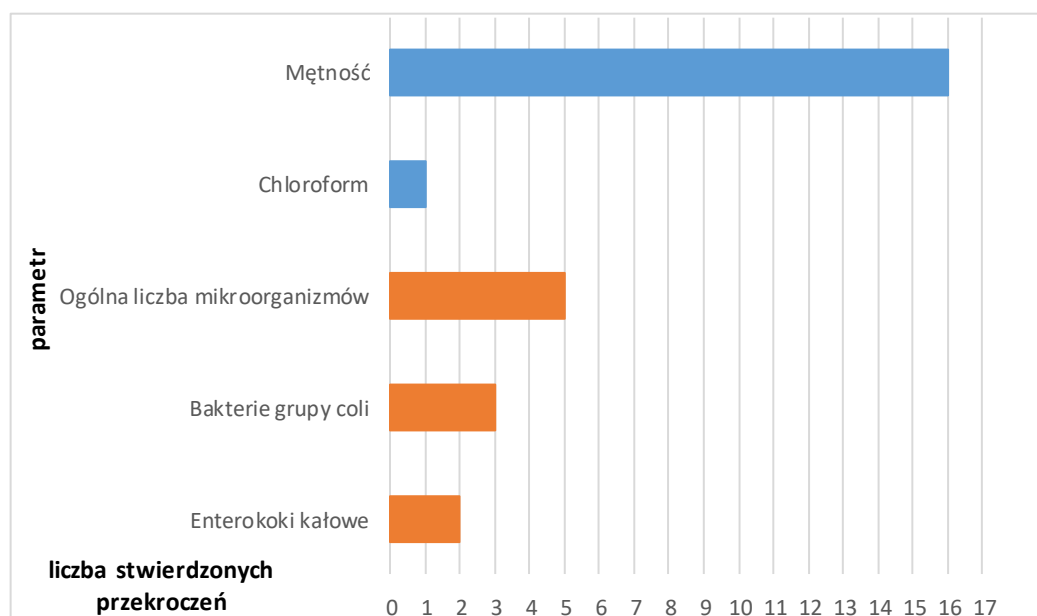
Został zrealizowany plan poboru próbek wody, które były analizowane w Dziale Laboratoryjnym WSSE w Krakowie. Pracownicy tut. Stacji pobrali w ramach sprawowanego nadzoru 144 próbki wody do spożycia czyli 100% zaplanowanych (2024 r. – 143), (2023 r. – 142).

Spośród wszystkich pobranych próbek w 13 (2024 – 18) z nich stwierdzono niewłaściwą jakość wody - przekroczenia parametrów fizykochemicznych i/lub mikrobiologicznych. Każdorazowo wszczynano postępowanie administracyjne (zarówno w oparciu o wyniki badań w ramach nadzoru organów PIS, jak i wyniki przedkładane przez zarządców wodociągów), wydawano decyzje stwierdzające brak przydatności (3 decyzje) 0 decyzji warunkowych.

W nielicznych przypadkach odstępowano od wydania decyzji orzekającej o warunkowej przydatności wody do spożycia, gdy po przeanalizowaniu ryzyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody, uwzględniono już podjęte przez zarządców wodociągów działania naprawcze, w tym wyniki pobieranych kontrolnych próbek wody i umarzano postępowania administracyjne.

Liczbę i rodzaj najczęściej stwierdzanych uchybień w zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia w powiecie wadowickim, na podstawie których wszczynano postępowania administracyjne przedstawia wykres nr 1.

Wykres 13. Przekroczone parametry

W 2025 r. nie odnotowano żadnych reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na terenie powiatu wadowickiego. Ponadto nie odnotowywano incydentalnego zgłoszenia dotyczącego niewłaściwej jakości wody, które każdorazowo były weryfikowane przez właściwego PPIS.

Na podstawie danych, na terenie powiatu wadowickiego do najczęściej stosowanych działań naprawczych, jakie przeprowadzali właściciele i zarządcy podmiotów dostarczających wodę do spożycia przez ludzi, należały:

- czyszczenie i dezynfekcja zbiorników i sieci wodociągowej,

- zwiększenie dawki środka dezynfekującego,
- płukanie instalacji wodociągowej i urządzeń uzdatniających,
- wprowadzanie doskonalszych (nowych) technologii uzdatniania wody.

Wykres 14. Próbki wody do spożycia.

4.4. Baseny kąpielowe

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wadowicach znajduje się obecnie 9 obiektów basenowych, w których przeprowadzono 9 kontroli planowych. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. Zarządcy pływalni jak co roku przekazali do uzgodnienia tutaj Inspektorowi Sanitarnemu harmonogramy badań wody basenowej w ramach kontroli wewnętrznej.

Z basenów zostały pobrane w ramach nadzoru sanitarnego próbki wody do badania z zakresem oznaczeń zgodnym z obowiązującym rozporządzeniem. Przebadano 53 próbki wody pobrane do badania zgodnie z planem.

Ponadto pobrano 50 próbek wody do badania w kierunku bakterii z rodzaju Legionella.

W tej grupie obiektów wydano 1 decyzję administracyjną dot. wysokiego skażenia ciepłej wody użytkowej w natryskach szatni basenowej, po zastosowaniu działań naprawczych uzyskano poprawę jakości wody.

Zarządcy obiektów basenowych w związku z nieprawidłowościami dot. głównie przekroczenia chloroform, azotany, mętność, ogólna liczba mikroorganizmów, Redox, chlor wolny, chlor związany podejmowali niezwłocznie działania naprawcze poprawiające wartości parametrów według norm określonych w rozporządzeniu. O podjętych działaniach informowali tutejszego Inspektora Sanitarnego.

W większości Zarządcy pływalni po stwierdzonych przekroczeniach parametrów z badania wody basenowej w ramach kontroli wewnętrznej podejmowali działania naprawcze m.in. wymianę wody w nieckach, płukanie cyrkulacji, czyszczenie zbiorników retencyjnych, czyszczenie filtrów, dezynfekcję niecek, zwiększoną filtrację, kalibrację urządzeń, szok chlorowy, odpowietrzenie filtrów, częściową wymianę wody, intensywne płukanie złoża filtracyjnego.

4.5. Nadzór nad systemami ciepłej wody użytkowej.

W 2025 roku prowadzono nadzór nad ciepłą wodą użytkową w 15 obiektach (2024 r. – 15), (2023 r. – 14) tj. w hotelach, szpitalach, domu pomocy społecznej oraz na pływalniach.

W ramach sprawowanego nadzoru pobrano łącznie 74 próbki ciepłej wody do badań w kierunku bakterii Legionella (2024 r. – 64) (2023 r. – 65), tj. 50 próbek z basenów i 24 próbki w pozostałych obiektach użyteczności publicznej, w tym: 8 ze szpitali, 12 z hoteli i 4 z domu pomocy społecznej.

W 2 próbkach, w jednym obiekcie hotelowym stwierdzono 1 wysokie i 1 średnie skażenie sieci bakteriami z rodzaju Legionella (natryski), wydano decyzje administracyjną. Po podjęciu działań naprawczych uzyskano poprawę jakości wody.

4.6. Wnioski.

1. Kontrole w obiektach użyteczności publicznej są nadal prowadzone zgodnie z określoną częstotliwością. Brak wydanych decyzji administracyjnych oraz mandatów karnych świadczy o bardzo dobrym stanie sanitarnym obiektów i wysokiej świadomości przedsiębiorców/zarządców jeśli chodzi o stan techniczny obiektów. Zakłady są wyposażane w nowoczesny, specjalistyczny sprzęt oraz urządzenia, które umożliwiają prowadzenie działalności w bezpieczny sposób dla klienta nie narażając go na powstałe podczas prowadzenia zabiegów niebezpieczeństwa.
2. Po analizie zebranych danych monitoringowych należy uznać, iż mieszkańcy powiatu wadowickiego zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego. Stwierdzone przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych w badanej wodzie miały niejednokrotnie charakter jednorazowy i krótkotrwały i nie spowodowały trwałego zagrożenia dla zdrowia ludzi. Jednocześnie należy zauważyć, iż sytuacja pod tym względem nie jest jednolita i gorzej wypadają mniejsze wodociągi z przewagą podmiotów niebędących przedsiębiorstwami wodociągowo kanalizacyjnymi. W kontekście powyższego wskazać należy, iż celem podniesienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia konsumentów (PPIS) podejmował działania mające na celu przypomnienie ww. podmiotom o prawidłowych działaniach w ramach kontroli wewnętrznej.
3. Każdy obiekt basenowy został skontrolowany pod względem wydania oceny rocznej na pływalni, z czego wszystkie pływalnie odpowiadały wymaganiom rozporządzenia. W ciągu całego roku w większości obiektów basenowych występowały przekroczenia parametrów głównie fizykochemicznych a mniejszej ilości mikrobiologicznych były to głównie: przekroczenia chloroformu, mętności, ogólnej liczby mikroorganizmów, pseudomonas aeruginosa, i bakterii z rodzaju legionella. Niemnie jednak Zarządcy obiektów podejmowali działania naprawcze oraz informując o tym tutejszego Inspektora Sanitarnego.

Ponadto na bieżąco prowadzono politykę informacyjno- edukacyjną z Zarządcami pływalni, aby zwracali głównie uwagę na przyczyny powtarzających się przekroczeń parametrów badanej wody basenowej.

5. STANOWISKA PRACY DS. HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży prowadziła nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania oraz placówkach rekreacji i wypoczynku dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono łącznie 191 kontroli sanitarnych w placówkach nauczania oświatowo-wychowawczych, 147 kontroli w placówkach stałych (141 kontrole planowane, 6 kontroli tematycznych), 44 kontrole w placówkach sezonowych (wypoczynek zimowy i letni). Skontrolowano 17 żłobków/klubów dziecięcych (75 %), 33 przedszkoli (97 %), 18 szkół podstawowych (46 %) i 38 zespołów szkół (88%). Ponadto prowadzono kontrole doraźne, sezonowe (kontrole turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży zima/lato) w liczbie 44 (136 turnusów zarejestrowanych w bazie MEN (32 %).

W 2025 roku na **128** (w 2024 r. – 128) skontrolowanych placówek nauczania i wychowania nie stwierdzono placówek niespełniających wymagań sanitarnohigienicznych i/lub technicznych.

Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu wadowickiemu ulegają sukcesywnej poprawie. W pomieszczeniach sanitarnych i łazienkach zapewniona jest bieżąca, ciepła woda. Remonty obejmujące pomieszczenia sanitarno-higieniczne zapewniają coraz lepsze warunki sanitarne dla dzieci i uczniów w placówkach. Na bieżąco zapewniony jest dostęp do środków higieny osobistej. W wielu placówkach szkolnych w szatniach, w miejsce boksów z wieszakami montowane są indywidualne szafki ubraniowe. Poprawie uległa również infrastruktura do zajęć wychowania fizycznego, powstają nowe boiska i tereny sportowe, modernizowane są place zabaw przy szkołach i placówkach przedszkolnych. Poprawia się również estetyka zagospodarowania terenu wokół placówek oświatowo-wychowawczych. Placówki oświatowo-wychowawcze są sukcesywnie wyposażane w nowe meble, pomoce dydaktyczne, dyrektorzy przystępują do udziału w projektach wspierających edukację, dzięki którym pozyskują nowe wyposażenie, tworzą nowe pracownie. W wyniku prac modernizacyjnych, remontów, rozbudowy obiektów oraz budowy nowych obiektów sportowych poprawiły się warunki nauki dzieci i młodzieży w placówkach. Wszystkie wyżej wymienione działania mają na celu poprawę stanu technicznego funkcjonujących placówek.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży

W 2025 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniło **128** placówek nauczania i wychowania (2024 r. – 128), (2023 r. – 129). Podczas kontroli kompleksowych prowadzonych w 2024 roku, w placówkach pobytu dzieci i młodzieży zapewniały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, w szczególności na dostęp dzieci i młodzieży do ciepłej bieżącej wody, wyposażenie toalet w środki higieny osobistej oraz ich utrzymanie w stanie pełnej sprawności technicznej i czystości. Wszystkie skontrolowane obiekty zapewniły właściwe warunki.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii

W ramach bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo-wychowawczych kontrolowano stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W 2025 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów w 5 przedszkolach, 5 szkołach podstawowych, a także 10 zespołach szkół.

W 2025 r. w 20 placówkach oceniono 354 stanowisk, w 20 oddziałach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ergonomii.

Żywnienie dzieci i młodzieży w szkołach

W roku 2025 r. na skontrolowanych 53 placówkach, 34 przygotowywały posiłki na miejscu, natomiast w 16 posiłki były dowożone. Ogółem 50 placówek wydawało ciepłe posiłki, w tym obiady pełne 46, a posiłki jednodaniowe 13. Ze wszystkich posiłków skorzystało ogółem 10002 dzieci i młodzieży, w tym 263 skorzystało z posiłków dofinansowanych. Ponadto w szkołach i zespołach szkół były organizowane śniadania w 11 placówkach oraz napoje w 12.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Skontrolowano ogółem 57 placówek, podczas których stwierdzono, że 41 szkół posiadało gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami do własnej dyspozycji, których stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń, a 16 szkół zapewniło pomieszczenie zastępcze na terenie placówki. Liczba szkół, w których zapewniono opiekę stomatologiczną to 3 w dentobusach oraz 29 w gabinetach stomatologicznych poza terenem szkoły.

Warunki sanitarne wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2025 r. w elektronicznej bazie wypoczynku MEN zarejestrowano 136 turnusów wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży (wypoczynek zimowy-28, wypoczynek letni- 108). Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży przeprowadził 44 kontrole, skontrolowano 11 turnusów wypoczynku zimowego, 33 turnusów wypoczynku letniego. Z wypoczynku zorganizowanego w powiecie wadowickim skorzystało łącznie 2166 uczestników, w tym w czasie z letniego wypoczynku skorzystało 1557 dzieci i młodzieży, z zimowego 609. W trakcie wypoczynku zorganizowano ogółem 57 turnusów w obiektach świadczących usługi hotelarskie, 18 turnusów w obiektach sezonowych oraz 60 turnusów w miejscu zamieszkania, 1 turnus obóz pod namiotami bez stałej infrastruktury.

W 2025 r. skontrolowano 32% turnusów, w 2024 r. 39%, w 2023 r. 41%. W roku 2025 na terenie powiatu wadowickiego wypoczywało 2166 uczestników, natomiast w 2024 r. wypoczywało 1989 uczestników, a w 2023 r. liczba uczestników wynosiła 2049.

Podsumowanie

W 2025 roku w skontrolowanych placówkach zostały zapewnione bezpieczne oraz higieniczne warunki pobytu dzieciom i młodzieży. Liczne podejmowane prace remontowe, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy oraz systematyczne prace konserwatorskie obiektów i modernizacje budynków ze środków gminnych, a także pozyskiwane w ramach programów rządowych, mają znaczący wpływ na podniesienie standardu technicznego oraz poprawę warunków pobytu uczniów oraz wychowanków w placówkach oświato-wychowawczych. Warunki w nadzorowanych obiektach, w tym standardy higieniczne ulegają poprawie, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo sanitarne placówek edukacyjnych i opiekuńczo wychowawczych.

6. STANOWISKA PRACY DS. ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie. Działalność ma głównie charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarnego i higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Zapobiegawczy nadzór sanitarny był realizowany w szczególności poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie zagadnień sanitarno-higienicznych:

- przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej, w tym uzgadnianiu projektów budowlanych,
- przy przekazywaniu do użytkowania nowych obiektów, w tym obiektów przebudowywanych,
- przy zajmowaniu stanowisk dot. dokumentacji, w tym projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego oraz postępowań na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- w procedurze ocen oddziaływania na środowisko.

Ocena przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie projektowania oparta była na analizie dokumentacji projektowej przedstawionej do uzgodnienia. Ocena warunków sanitarno-higienicznych dotycząca nowych obiektów, w tym obiektów nowo wybudowanych między innymi takich jak: budynki handlowo-usługowe, budynki oświaty (w tym rozbudowa szkół, budowa żłobków), zakłady pracy, obiekty infrastruktury, oparta była na wynikach przeprowadzonych kontroli. Po przeprowadzonych kontrolach w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego zgodnie z art. 56. Prawa Budowlanego wydano 62 (2024 - 72) (2023 – 79), (2022 – 67), (2021 – 51) opinii. Biorąc pod uwagę wymagania techniczne i sanitarne stan obiektów budowlanych oddawanych do użytkowania, zasadniczo nie odbiegał od wymogów zawartych w przepisach. Stosowane urządzenia technologiczne i rozwiązania projektowe stwarzają użytkownikom lepsze warunki pobytu i większe bezpieczeństwo zdrowotne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie sprzeciwił się w dopuszczeniu do użytkowania wybudowanych obiektów.

W celu zapewnienia zdrowych warunków życia mieszkańcom, przy uzgadnianiu – opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zwracano szczególną uwagę na:

1. zabezpieczenie ludzi przed hałasem (hałas komunikacyjny, przemysłowy),
2. zabezpieczenie ludzi przed zanieczyszczeniem pyłowym i gazowym,
3. zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia o odpowiedniej jakości i odpowiedniej ilości,
4. zapewnienie właściwej gospodarki odpadami,

5. ochronę terenów rekreacyjnych

Wydano 12 (2024 -4), (2023 – 6) opinii w postępowaniu dotyczącym opiniowania projektu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano 7 (2024 – 6), (2023 – 4) uzgodnień dot. zakresu i stopienia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko.

Wydano 25 (2024 - 27), (2023-22), (2022-26), opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W odniesieniu do 4 przedsięwzięć w (2024 - 1), (2023-1) uznano za konieczne prowadzenie postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko. Wydano 6 (2024 - 1) opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ogółem w roku 2025 r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął 211 stanowisk oraz 55 stanowisk nie wliczonych do tej puli w formie „cichej zgody”. W poprzednich latach liczba stanowisk kształtowała się następująco: (2024 -194), (2023-185), (2022-205), (2021-205), (2020-188), (2019–259), (2018-227), (2017–268), (2016–312).

W roku 2025 liczba kontroli nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego (2024 - 97), (2023-101), (2022-100), (2021-86) i wyniosła 104.

W roku 2025 wydano 141 decyzji płatniczych (2024 – 150), (2023-148).

Na bieżąco udzielano porad i konsultacji w zakresie wymogów, jakim powinny odpowiadać obiekty pod względem wymagań przepisów higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych osobom i instytucjom przed przystąpieniem do sporządzania projektów budowlanych, a także przy opiniowaniu projektów.

7. SAMODZIELNE STANOWISKA PRACY DS. OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Na terenie powiatu wadowickiego w 2025 r. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia monitorowała w placówkach nauczania i wychowania programy edukacyjne: „Trzymaj formę”, „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS ”, „Bieg po zdrowie”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, „ARS - czyli jak dbać o miłość”, „Wybierz życie - Pierwszy krok”, „Znamię! Znam je?”, „Podstępne WZW" oraz „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Wszystkim zainteresowanym placówkom (zespoły szkół, zakłady podstawowej opieki zdrowotnej) przekazywano materiały dot. profilaktyki zdrowotnej.

Kontynuowano kampanie edukacyjne z okazji Światowego Dnia Zdrowia - 7 kwietnia pod hasłem „Zdrowe początki, pełna nadziei przyszłość” mającą na celu zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne, które wpływają na zdrowie matek i noworodków, w ramach którego zorganizowano również Dzień Otwarty Państwowej Inspekcji Sanitarnej pod hasłem: „Bezpieczeństwo zdrowotne - wspólna odpowiedzialność”, oraz Światowego Dnia bez Tytoniu - 31 maja, akcji „Rzuć Palenie Razem z Nami”- III czwartek listopada, Światowego Dnia AIDS - 1 grudnia, Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach (18 - 24 listopada), Europejskiego Tygodnia Szczepień, Europejskiego Tygodnia Testowania. W roku ubiegłym kontynuowano również kampanię informacyjną Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) pod hasłem #EUSafe2Eat” koncentrującą się na edukowaniu obywateli na temat bezpieczeństwa żywności, kampanię #PlantHealth4Life, która miała na celu przeciwdziałać przywożeniu roślin z zagranicznych podróży, ponadto Kampanię „Jesień bez infekcji” promującą

szczepienia ochronne przeciwko chorobom infekcyjnym, Europejski Dzień Walki z Czerniakiem, akcję szczepień przeciwko krztuścowi dla kobiet w ciąży, akcję „Tydzień dla serca” oraz wojewódzkie kampanie: promującą profilaktykę raka piersi pt: „Ja już, a Ty?” oraz kampanię „Wakacyjna pocztówka edukacyjna” dot. bezpiecznego wypoczynku.

W 2025 r. promowano szczepienia ochronne w tym przeciwko HPV oraz prowadzono profilaktykę grypy. Ponadto prowadzono pogadanki dot. profilaktyki uzależnień w tym profilaktyki antytytoniowej, napojów energetycznych, nowych substancji psychoaktywnych oraz zaburzeń odżywiania.

Na stronie internetowej PSSE oraz portalach społecznościowych (facebook, X (twitter)) zamieszczane są bieżące informacje o tematyce prozdrowotnej.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Wadowicach

mgr inż. Krystyna Kozik